

Research Article

Psychometric properties (reliability and validity) of the Values in Action Inventory

Authors

Noorellah Yousefi¹, Alireza Pirkhaefi^{2*}, Ahmad Borjali³

1. Ph.D. Student in Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

2. Associate Professor of Neuropsychology, Department of Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran. (Corresponding Author)

3. Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Abstract

Receive Date:
24/01/2020

Accept Date:
05/07/2020

Introduction: The character abilities reflect humanistic virtuous behavior. The purpose of this research was to confirm the psychometric properties (reliability and validity) of the Values in Action Inventory.

Method: This was descriptive-analytical psychometric research. The sample consisted of 500 student teachers in Tehran who were selected by available sampling method. Participants answered the Values in Action Inventory and the Complete Mental Health Scale.

Results: The results of exploratory factor analysis showed the existence of 5 factors that explained 76.248% of the total variance of the Inventory. The results of confirmatory factor analysis showed the existence of 1, 2, 3, 4 and 5 factor models. The overall reliability coefficient of the Inventory was appropriate with two methods of Cronbach's alpha (0.90) and test-retest (0.88). Moreover, there was a significant positive correlation between the factors of this Inventory and the complete mental health scale.

Discussion and conclusion: The results of this research showed that the Inventory has appropriate psychometric properties to measure virtues in the non-clinical group.

Keywords

Character Abilities, Virtues, Factor Analysis, Reliability, Validity.

Corresponding Author's E-mail

apirkhaefi@gmail.com

ویژگی‌های روانسنجی (پایایی و روایی) پرسشنامه ارزش‌های عملی

نویسندگان

نورالله یوسفی^۱، علیرضا پیرخانفی^{۲*}، احمد برجلی^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

۲. دانشیار عصب روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

(نویسنده مسئول)

۳. استاد تمام گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

تاریخ دریافت:
۱۳۹۸/۱۱/۰۴

تاریخ پذیرش:
۱۳۹۹/۰۴/۱۵

مقدمه: توانمندی‌های منشی بیانگر رفتار فضیلت‌گرای آدمی هستند. هدف مطالعه حاضر تایید ویژگی‌های روانسنجی (پایایی و روایی) پرسشنامه ارزش‌های عملی بود.

روش: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع روان‌سنجی بود. نمونه شامل ۵۰۰ نفر از دانشجوی معلمان شهر تهران بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه ارزش‌های عملی و مقیاس سلامت روان کامل را تکمیل کردند.

نتایج: نتایج تحلیل عاملی اکتشافی وجود ۵ عامل را نشان داد که در مجموع ۷۶/۲۴۸ درصد از واریانس کل پرسشنامه را تبیین کردند. نتایج تحلیل عاملی تاییدی وجود مدل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی را نشان دادند. ضریب پایایی کلی پرسشنامه با دو روش آلفای کرونباخ (۰/۹۰) و بازآزمایی (۰/۸۸) در حد مطلوب بود. هم‌چنین بین عامل‌های این پرسشنامه با مقیاس سلامت‌روان کامل همبستگی مثبت معنادار وجود داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان دادند که این پرسشنامه دارای ویژگی‌های روانسنجی مناسبی جهت اندازه‌گیری فضایل در گروه غیربالینی برخوردار است.

کلیدواژه‌ها

توانمندی‌های منشی، فضایل، تحلیل عاملی، پایایی، روایی

نشانی پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

apirkhaefi@gmail.com

این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول است.

مقدمه

«خوب زیستن» به چه معنا است و چگونه می‌توان زندگی خوبی داشت و آن را حفظ کرد؟ این سوالی است که از زمان باستان، آدمی در پی پاسخ به آن بوده است. برای مثال کنفوسیوس^۲ باور داشت که خوب زیستن از طریق پرورش فضایل انسانی^۳ برآورده می‌شود. این فضایل با آموزش نظم، تعلیم و تربیت و روابط خوب با دیگران تامین می‌شوند [۱]. در نوشته‌های کنفوسیوس فضایل انسانی به عنوان جین^۴ (خیرخواهی)، یی^۵ (وظیفه)، لی^۶ (اخلاق)، ژی^۷ (حکمت) و اکسین^۸ (صداقت) مورد بحث قرار گرفته‌اند [۲]. ارسطو^۹ خوب زیستن را برابر با سعادت‌گرایی^{۱۰} و آن را شامل ۹ مولفه می‌دانست: (۱) مفهوم اخلاقی؛ ارسطو معتقد بود که خوب زیستن کامل‌ترین نوع زندگی است، بنابراین خوب زیستن، مفهومی جدایی ناپذیر از مفاهیم اخلاقی است [۳]. (۲) تحقق یافتن سرشت شخص؛ خوب زیستن مطابق دیدگاه ارسطو، بیانگر تحقق یافتن و شکوفایی پتانسیل واقعی فرد است. این دیدگاه بیانگر آن است که ارسطو علم و اخلاق را جدا از هم نمی‌داند. (۳) فعالیت: خوب زیستن شکلی از فعالیت و روشی برای زندگی کردن است و نمی‌توان آن را به یک حالت ذهنی^{۱۱} و فرآیندی^{۱۲} تقلیل داد. (۴) فعالیت بنیادین: منابع اساسی آدمی مانند دوستی و عدالت^{۱۳} منابعی بنیادین هستند و فعالیت‌هایی که جهت به ثمر رساندن این منابع انجام می‌گیرند نیز بنیادین هستند. (۵) مولفه‌های چندگانه؛ ارسطو آدمی را موجودی استدلال‌گرا و اجتماعی می‌دانست که از طریق روابط با دیگران، عدالت و دیگر فعالیت‌های بنیادین شکوفا می‌گردد، این به معنای چند مولفه‌ای بودن خوب زیستن است. (۶) لذت: خوب زیستن ذاتا همراه با لذت‌های اصیل (مانند یادگیری) است. (۷) فضیلت: ارسطو باور داشت که اگر فرد فضایل خود را به خوبی بشناسد

و آن‌ها را پرورش دهد، زندگی خوب و کاملی خواهد داشت [۴]. (۸) زندگی کامل؛ زندگی کامل، حفظ کلیت و تمامیت آدمی در بطن جامعه است و نمی‌توان آدمی را موجودی صرفا متشکل از مجموعه‌ای از حالات روانشناختی خاص در نظر گرفت. (۹) هدف نهایی؛ ارسطو غایت^{۱۴} یا هدف نهایی زندگی آدمی را خوب زیستن معرفی کرد و آن را مفهومی کاملا خود-پسندیده^{۱۵} نظر داشت [۵].

این عقاید ارسطو در مورد مفهوم خوب زیستن در روانشناسان مثبت‌نگر مانند پیرخائفی [۶]، ریف^{۱۶} [۷]، سلیگمن^{۱۷} [۸]، هوپرت و سو^{۱۸} [۹] و پترسون و سلیگمن [۱۰] تاثیر فراوانی داشته است. برای مثال، پیرخائفی [۶] خوب زیستن را در قالب خلاقیت درونی و خلاقیت بیرونی مفهوم سازی کرد. وی معتقد است که ما باید ابتدا انسجام درونی (خلاقیت درونی) داشته باشیم تا بتوانیم با روشی نو و بدیع، متناسب و با اثرگذاری سودمند رفتار کنیم (خلاقیت بیرونی). بنابراین خوب زیستن متأثر از نوعی تاب آوری خلاقانه است که با پویاسازی خلاق ذهن و شخصیت صورت می‌گیرد. ریف [۷] خوب زیستن را شامل خودمختاری^{۱۹}، رشد شخصی^{۲۰}، پذیرش خود^{۲۱}، هدفمندی در زندگی^{۲۲}، تسلط^{۲۳} و روابط مثبت با دیگران^{۲۴} می‌داند.

یکی از برجسته‌ترین نظریه‌ها در مورد خوب زیستن، دیدگاه توانمندی‌های منشی^{۲۵} پترسون و سلیگمن [۱۰] است. پترسون و سلیگمن [۱۰] علاوه بر بررسی آثار ارسطو، متون تاثیرگذار مذهبی و سنت‌های با نفوذ مذهبی جهان (مانند کتاب خروج، گفتار حکیمانه در مورد یهودیت، تحلیل‌هایی در مورد مکتب کنفوسیوس و غیره) را مرور و در نهایت ۲۴ توانمندی منشی را در قالب ۶ فضیلت شناسایی و دسته بندی کردند و آن را نظام طبقه‌بندی ارزش‌های عملی^{۲۶} نام گذاری کردند. این توانمندی‌های منشی و فضایل شامل:

2	friendship and justice	1
2	multiple constituents	2
2	complete life	3
2	final end	4
2	ultimate	5
2	self-sufficient	6
2	Ryff, C.D.	7
2	Seligman, M. E. P.	8
2	Huppert, F. A., & So, T. C.	9
3	Peterson, C., and Seligman, M. E. P.	
3	autonomy	1
3	personal growth	2
3	self-acceptance	3
3	life purpose	4
3	mastery	5
3	positive relation	6
3	character strength	7
3	Values in Action (VIA)	8

1	good life	
2	Confucius	
3	human's virtues	
4	jen	
5	benevolence	
6	yi	
7	duty	
8	li	
9	etiquette	
1	zhi	0
1	wisdom	1
1	xin	2
1	sincerity	3
1	Aristotle	4
1	eudaimonia	5
1	ethical concept	6
1	nature-fulfilment person	7
1	subjective state	8
1	process	9
2	constitutive activity	0

کاوشرگی، خودکنترلی، ارتباطات هیجانی و بین فردی^۵ و مردمی بودن^۶ نشان دادند. دو خرده مولفه اخیر از تقسیم شدن نیرومندی مراقبت کردن حاصل شدند. در مرحله پنجم، ۲۴ توانمندی‌های منشی در مجموع بر روی پنج عامل کاوشگری، خودکنترلی، مردمی بودن، ارتباط هیجانی با دیگران (خوش‌مشربی)^۷ و ارتباط هیجانی با هستی (الهام بخشی)^۸ بار گرفتند.

از آنجایی که پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] به عنوان ابزاری کارآمد جهت اندازه‌گیری توانمندی‌های منشی در فرهنگ‌ها و جوامع بسیاری از نظر ویژگی‌های روانسنجی مورد بررسی قرار گرفته است و در داخل کشور هنوز مطالعه دقیقی در این زمینه انجام نشده است، لذا مطالعه حاضر به بررسی ویژگی‌های روانسنجی (رواسازی و پایایی)، نسخه ۴۸ سوالی این پرسشنامه پرداخته است. بنابراین پژوهش حاضر در پی پاسخ به این پرسش است که آیا پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] دارای روایی و پایایی مناسب در جامعه دانشجویی ایران است؟

روش

نوع پژوهش

پژوهش حاضر، یک مطالعه از نوع روان‌سنجی بود و در آن شاخص‌های توصیفی، تحلیل ساختار عاملی، روایی همگرا و ضرایب پایایی پرسشنامه ارزش‌های عملی مورد بررسی قرار گرفت.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: جامعه آماری شامل دانشجو معلمان دو مرکز تربیت معلم شهید مفتاح شهر ری و شهید بهشتی تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند. تعداد دانشجویان این دو مرکز ۱۳۹۹ نفر بودند.

ب) نمونه پژوهش: در مطالعه حاضر، نمونه پژوهش به روش دردسترس انتخاب شد. از آنجایی که برخی از روان‌سنج‌ها مانند براون^۹ [۲۹] معتقدند که تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی باید بر روی دو نمونه مجزا انجام شوند و هیر^{۱۰} [۳۰] حجم نمونه حداقل ۱۰۰ نفری را

(۱) فرزنگی و خردا^۱ (خلاصیت، کنجکاو، عشق به یادگیری، قضاوت، ژرف‌نگری)،
(۲) شجاعت^۲ (سرزندگی، پایداری، روراستی و شور و اشتیاق)،

(۳) انسانیت^۳ (هوش اجتماعی، مهربانی و عشق)،

(۴) عدالت (کار گروهی، انصاف، و رهبری)،

(۵) میان‌روی^۴ (خودگردانی، دوراندیشی، تواضع و فروتنی و بخشش و رحمت) و (۶) تعالی^۵ (ستایش زیبایی و کمالات، قدردانی، امید، معنویت، و شوخ‌طبعی) می‌باشند. نیرومندی‌های منشی صفات مثبت منعکس کننده افکار، احساسات و رفتارها هستند و به باور پترسون و سلیگمن [۱۰] بلوک‌های سازنده خوب زیستن می‌باشند.

پرسشنامه ارزش‌های عملی^۶ ابزاری است که برای اندازه‌گیری توانمندی‌های منشی توسط پترسون و سلیگمن [۱۰] ساخته شده است. این پرسشنامه دارای نسخه‌های ۲۴۰ سوالی، ۱۲۰ سوالی، ۴۸ سوالی و ۲۴ سوالی می‌باشد. مطالعات متعددی ویژگی‌های روانسنجی این پرسشنامه را بررسی کرده‌اند [۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸] و ساختار ۵ عاملی [۱۵، ۱۶، ۱۸، ۲۱، ۲۵، ۲۸]. ساختار ۴ عاملی [۲۲]، ساختار ۳ عاملی [۲۰]، ساختار ۲ عاملی [۱۹] و ساختار ۱ عاملی [۲۳، ۲۴] آن‌را نشان داده‌اند. در یکی از جامع‌ترین این مطالعات مک‌گراس [۱۹] با استفاده از روش تحلیل مولفه‌های اصلی^۸ و ارائه مدل سلسله مراتبی^۹ از توانمندی‌های منشی، ساختار ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی پرسشنامه ارزش‌های عملی را بررسی کرد. کل افراد شرکت کننده در این مطالعه ۱۰۷۰۵۴۹ نفر بودند. در مرحله نخست، مک‌گراس [۱۹] پیشنهاد داد همه ۲۴ توانمندی‌های منشی بر روی یک عامل تحت عنوان نیرومندی خوب^{۱۰} بار می‌گیرند. در مرحله دوم، نیرومندی خوب به دو خرده مولفه نیکی^{۱۱} و کاوشگری^{۱۲} تقسیم شد. در مرحله سوم، ۲۴ نیرومندی منشی در مجموع بر روی سه خرده مولفه کاوشگری، مراقبت کردن^{۱۳} و خودکنترلی^۴ بار گرفتند. نیرومندی نیکی در این مرحله به دو خرده مولفه مراقبت و خودکنترلی تقسیم شد. در مرحله چهارم ۲۴ توانمندی منشی در مجموع ۴ خرده مولفه

¹ Goodness 1

¹ Inquisitiveness 2

¹ caring 3

¹ self-control 4

¹ interpersonal and emotional connectedness

¹ civility 6

¹ emotional connection with others (sociability)

¹ emotional connection with the world (inspiration)

¹ . Brown, T.A. 9

² . Hair, J.F. 0

¹ wisdom and knowledge

² courage

³ humanity

⁴ temperance

⁵ transcendence

⁶ thoughts, feelings, and behaviors

⁷ Values in Action Questionnaire (VIA)

⁸ principal components analyses

⁹ Hierarchical structure

¹ good character 0

آزمون چهار هفته ای، ۰/۵۷ برای بهزیستی روانشناختی، ۰/۶۴ برای بهزیستی هیجانی و ۰/۷۱ برای بهزیستی اجتماعی گزارش شده است [۳۱]. اعتبار آزمون-باز آزمون در دوره سه ماه ۰/۶۸ و در دوره نه ماه ۰/۶۵ به دست آمده است [۱۰]. ساختار سه عاملی این مقیاس در مطالعات گوناگونی مورد تایید قرار گرفته است [۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵]. جوشانلو و لامرز [۳۵] ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس را بر روی دانشجویان هلندی و ایرانی مقیم هلند، بررسی کردند و ساختار سه عاملی احراز شد. هم‌چنین پایایی این مقیاس با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۸ به دست آمدند. در مطالعه حاضر پایایی این مقیاس با روش آلفای کرونباخ برای سه عامل بهزیستی هیجانی، اجتماعی و روانشناختی به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۷۲ و ۰/۸۸ و با روش بازآزمایی ۰/۷۵، ۰/۷۰ و ۰/۹۰ به دست آمد. هم‌چنین در مطالعه حاضر، ساختار عاملی این مقیاس با روش تحلیل عاملی تاییدی مورد بررسی قرار گرفت و ساختار سه عاملی احراز شد. شاخص مقادیر مجذور کای نرم شده^۵، ریشه خطای میانگین تغییرات مجذورات^۶، شاخص نرم شده برازش^۷ شاخص نرم نشده برازش^۸ و شاخص برازش تطبیقی^۹ به ترتیب ۱/۰۳، ۰/۰۳۷، ۰/۹۲، ۰/۹۰ و ۰/۹۶ به دست آمدند که برازش مناسب مدل را نشان می‌دهند.

شیوه انجام پژوهش

به منظور ترجمه و آماده‌سازی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] ابتدا این پرسشنامه توسط یکی از اساتید روانشناسی و یکی از دانشجویان دوره دکتری مترجمی زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد. سپس نسخه-های ترجمه شده توسط یکی از اساتید روانشناسی با متن اصلی تطبیق داده شد و بهترین گویه‌های ترجمه شده انتخاب شدند. سپس متن نهایی توسط یکی از دانشجویان دوره دکتری مترجمی زبان انگلیسی، دوباره به انگلیسی ترجمه شد و توسط یکی از اساتید روانشناسی با پرسشنامه اصلی مقایسه شد. پس از حصول اطمینان از یکسان بودن نسخه فارسی و انگلیسی، نسخه فارسی نهایی آماده شد.

در گام بعدی با مسئولان مراکز تربیت معلم در شهر تهران (مرکز تربیت معلم شهید مفتاح ری و شهید بهشتی) صحبت و مجوزهای لازم گرفته شد. پس از توضیح اهداف پژوهش و بیان اصل رازداری، ابزارهای پژوهش در اختیار افراد نمونه قرار گرفتند. در نهایت تعداد ۵۰۰ پرسشنامه که به صورت

برای تحلیل عاملی توصیه کرده است، لذا در این مطالعه با توجه به تعداد جامعه آماری، تعداد ۵۴۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و در نهایت تعداد ۵۰۰ پرسشنامه کامل جمع آوری شد. از این تعداد به صورت تصادفی، ۲۵۰ نمونه وارد مطالعه تحلیل عاملی اکتشافی و تعداد ۲۵۰ نمونه وارد مطالعه تحلیل عاملی تاییدی شدند.

ابزارهای پژوهش

۱) پرسشنامه ارزش‌های عملی: این پرسشنامه یک ابزار خود-گزارش‌دهی است که توسط پترسون و سلیگمن [۱۰] برای سنجش ۲۴ توانمندی منشی ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۴۸ سوال است و شش فضیلت جهانی فرزاندگی، شجاعت، انسانیت، عدالت، رهبری و میانه‌روی را می‌سنجد. نمره‌گذاری مقیاس به صورت طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً شبیه من است (۵) تا کاملاً برعکس من است (۱) می‌باشد. پایایی پرسشنامه در مطالعه پترسون و سلیگمن [۱۰] برای همه فضایل بالای ۰/۷۰ گزارش شد. روایی همگرایی این پرسشنامه با پرسشنامه پنج عاملی کاستا و مک‌کری^۱ سنجیده شده است. توانمندی‌های منشی ستایش زیبایی، کنجکاو و عشق به یادگیری با صفت شخصیت گشودگی^۲ به ترتیب، ۰/۶۵، ۰/۷۳ و ۰/۸۵ رابطه مثبت معنادار داشتند. هم‌چنین توانمندی‌های منشی کارگرویی با دلپذیری ۰/۴۲ و خویشتن داری و ایستادگی و باوجدان بودن^۳ به ترتیب ۰/۵۳ و ۰/۷۳ ارتباط مثبت معنادار داشتند [۱۰]. روایی سازه این پرسشنامه در مطالعات گوناگون بررسی و مورد تایید قرار گرفته است [۱۹، ۲۰، ۲۱]. پایایی ابزار به روش آلفای کرونباخ برای همه مولفه‌ها بین ۰/۶۲ تا ۰/۸۶ و به روش بازآزمایی به فاصله دو هفته بین ۰/۷۶ تا ۰/۹۶ به دست آمدند [۱۰].

۲) فرم کوتاه سلامت روان کامل^۴: این مقیاس یک ابزار خود-گزارش‌دهی است که توسط که‌یس [۳۱] برای سنجش سلامت روان کامل ساخته شده است. این مقیاس شامل ۱۴ گویه است که سه بعد سلامت روان یعنی بهزیستی هیجانی، اجتماعی و روانشناختی را می‌سنجد. نمره‌گذاری مقیاس به صورت طیف لیکرت شش درجه‌ای از هرگز (۱) تا هر روز (۶) است. این مقیاس دارای ثبات درونی عالی ۰/۸۰ بوده و روایی افتراقی آن در بین نوجوانان ۱۲-۱۸ ساله، بزرگسالان آمریکایی، بزرگسالان هلندی و نمونه آفریقای جنوبی مورد تایید قرار گرفته است [۳۱]. پایایی آزمون-باز

⁵ normed chi-square (X2/df)

⁶ root mean squared error of approximation (RMSEA)

⁷ normed fit index (NFI)

⁸ non-. normed fit index (NNFI)

⁹ comparative fit index (CFI)

¹ Costa & Mc Crae

² openness

³ conscientiousness

⁴ Mental Health Continuum Short Form (MHC-SF)

نتایج

نمونه پژوهش شامل ۵۰۰ نفر از دانشجوی معلمان شهر تهران در دوره کارشناسی بودند که به صورت تصادفی، ۲۵۰ نفر وارد مطالعه تحلیلی عاملی اکتشافی و ۲۵۰ نفر وارد مطالعه تحلیلی عاملی تاییدی شدند. در نمونه تحلیلی عاملی اکتشافی ۱۰۰ نفر در دامنه سنی ۱۸-۲۳ سال (۴۰٪)، ۶۰ نفر در دامنه سنی ۲۴-۲۹ سال (۲۴٪)، ۵۲ نفر در دامنه سنی ۳۰-۳۵ سال (۲۰٪/۸) و ۳۸ نفر در دامنه سنی ۳۶-۴۱ سال (۱۵٪/۲) قرار داشتند. در نمونه تحلیلی عاملی تاییدی ۹۸ نفر در دامنه سنی ۱۸-۲۳ سال (۳۹٪/۲)، ۶۲ نفر در دامنه سنی ۲۴-۲۹ سال (۲۴٪/۸)، ۵۴ نفر در دامنه سنی ۳۰-۳۵ سال (۲۱٪/۶) و ۳۶ نفر در دامنه سنی ۳۶-۴۱ سال (۱۴٪/۴) قرار داشتند. در مجموع ۱۹۸ نفر در دامنه سنی ۱۸-۲۳ سال (۳۹٪/۶)، ۱۲۲ نفر در دامنه سنی ۲۴-۲۹ سال (۲۴٪/۴)، ۱۰۶ نفر در دامنه سنی ۳۰-۳۵ سال (۲۱٪/۲) و ۷۴ نفر در دامنه سنی ۳۶-۴۱ سال (۱۴٪/۸) قرار داشتند.

در مطالعه حاضر، با توجه به ماهیت بین فرهنگی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰]، ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی برای بررسی روایی سازه پرسشنامه استفاده شد. برای به دست آوردن کفایت نمونه (۲۵۰ نفر) و توانمندی پرسشنامه جهت تشکیل عامل‌ها از آزمون کفایت نمونه‌گیری کایزر-مایر-اوکلین^۲ (کی.ام.ا) و آزمون کرویت بارتلت-تقریب کا-اسکوئر^۳ استفاده شد. آزمون کی.ام.ا برابر ۰/۷۴۹ و در سطح مناسب به دست آمد و نتیجه آزمون کرویت بارتلت-تقریب کا-اسکوئر از نظر آماری معنادار بود (۸۲۰=درجه آزادی؛ ۱۹۸۱/۳۲۸=کا اسکوئر؛ ۰/۰۰۰=کسطح معنی‌داری). بررسی ساختار عاملی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] با روش مولفه‌های اصلی و چرخش واریماکس و با توجه به شیب منحنی اسکری حاکی از آن بود که پرسشنامه مذکور مشتمل بر پنج عامل است که در مجموع ۷۶/۲۴۸ درصد از واریانس کل پرسشنامه را تبیین می‌کند (جدول ۱).

کامل تکمیل شده بودند، جمع‌آوری شد. هم‌چنین به منظور سنجش پایایی بازآزمون، پس از ۱۵ روز از اجرای اول، دوباره پرسشنامه‌ها در اختیار ۶۰ نفر از اعضای گروه نمونه قرار گرفتند.

معیار ورود به پژوهش شامل دانشجوی مراکز تربیت معلم بودن و عدم رخ دادن حادثه تنیدگی‌زا مانند طلاق و فوت نزدیکان در شش ماه گذشته بود. معیار خروج از مطالعه نیز عدم پاسخ‌گویی کامل و یا پاسخ‌گویی بی‌انگیزه به گویه‌های پرسشنامه‌های ارزش‌های عملی و سلامت‌روان کامل بود.

شیوه تحلیل داده‌ها

با توجه به ماهیت بین فرهنگی ابزارها و بررسی عامل‌های تشکیل دهنده پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰]، ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی و سپس از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. جهت بررسی روایی همگرا از همبستگی پرسشنامه فرم کوتاه سلامت روان کامل که یس [۳۱] استفاده شد. پایایی پرسشنامه نیز با دو روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۴ و نرم افزار لیزرل نسخه ۸/۸ مورد تحلیل قرار گرفتند. لازم به ذکر است که برای بررسی برازش یک مدل دستکم باید سه شاخص ذکر گردد و هر کدام از شاخص‌ها برای برازش مناسب باید دارای مقادیر مشخص باشند. برای نمونه شاخص مجذور کای^۱ که مقادیر کمتر آن بیانگر برازش مناسب تر است. شاخص مقادیر مجذور کای نرم شده^۲ نیز باید کمتر از ۳ باشد. شاخص نکویی برازش^۳، شاخص نرم شده برازش^۴، شاخص نرم نشده برازش^۵، شاخص برازش تطبیقی^۶، شاخص برازش نسبی^۷ و شاخص برازش افزایشی^۸ هرچه به یک نزدیک تر باشند مدل برازش بهتری دارد (بین ۰/۹۰ تا ۱ محدود قابل قبول است). شاخص نکویی برازش تعدیل شده^۹ که مقادیر به دست آمده بین ۰/۸۰ تا ۱ قابل قبول است. شاخص برازش تعدیل یافته نرم شده^{۱۰} که مقادیر بیش از ۰/۶۰ مورد پذیرش است. هم‌چنین ریشه خطای میانگین تغییرات مجذورات^{۱۱} اگر کمتر از ۰/۸۰ باشد، مدل برازش خوب و اگر کمتر از ۰/۰۵ باشد، مدل از برازش بسیار خوبی برخوردار می باشد [۳۶].

⁸ incremental fit index

⁹ adjusted goodness of fit index (AGFI)

¹ parsimonious normed fit index (PNFI)

¹ root mean squared error of approximation (RMSEA)

¹ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

¹ Bartlett's Test of Sphericity- Approx. Chi-Square

¹ chi-square (x2)

² normed chi-square (X2/df)

³ goodness of fit index (GFI)

⁴ normed fit index (NFI)

⁵ non-. normed fit index (NNFI)

⁶ comparative fit index (CFI)

⁷ relative fit index

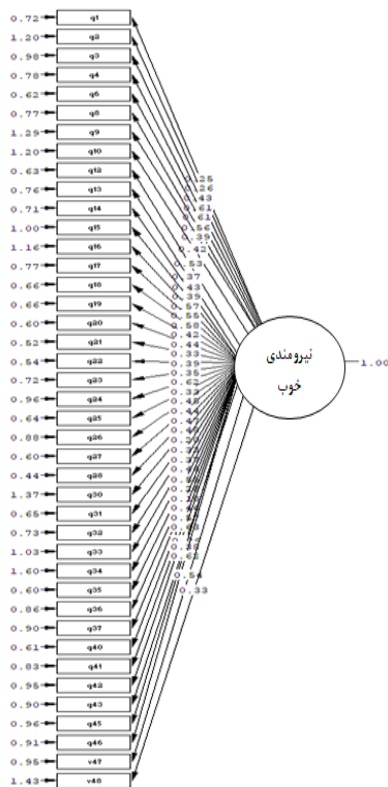
جدول ۱. تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه ارزش‌های عملی

گویه	عامل اول	گویه	عامل دوم	گویه	عامل سوم	گویه	عامل چهارم	گویه	عامل پنجم
۱۲	۰/۷۶	۱	۰/۶۹	۱۹	۰/۷۲	۹	۰/۵۶	۲۱	۰/۶۶
۱۵	۰/۶۷	۲	۰/۸۲	۲۰	۰/۷۷	۱۰	۰/۶۴	۲۲	۰/۵۸
۱۶	۰/۸۴	۳	۰/۷۵	۲۵	۰/۵۶	۱۳	۰/۶۹	۳۷	۰/۶۴
۱۷	۰/۷۲	۴	۰/۶۴	۲۶	۰/۶۶	۱۴	۰/۶۴	۴۰	۰/۴۵
۱۸	۰/۷۷	۸	۰/۶۶	۲۷	۰/۴۸	۲۳	۰/۴۶	۴۱	۰/۵۲
۳۰	۰/۵۶	۳۵	۰/۵۸	۲۸	۰/۷۵	۳۴	۰/۵۲	۴۲	۰/۶۰
۳۱	۰/۴۹	۳۶	۰/۶۰	۴۳	۰/۶۸	۴۵	۰/۵۲	۴۷	۰/۵۸
۳۲	۰/۵۳					۴۶	۰/۷۵	۴۸	۰/۶۹
۳۳	۰/۴۷								
۳۴	۰/۷۰								
									عامل
									ارزش ویژه
									درصد واریانس
									کل

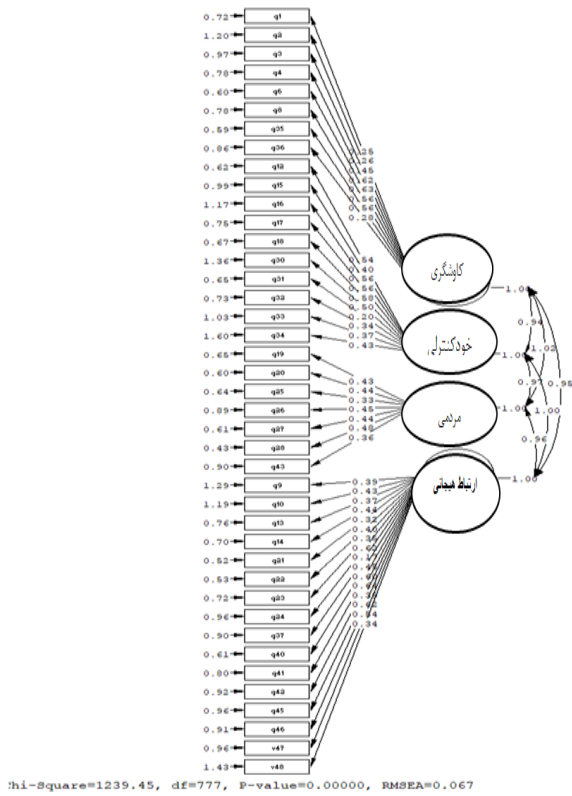
تشکیل دهنده عوامل پنهان پرسشنامه از پیش مطلع است و مبتنی بر پژوهش‌های پیشین است [۳۷] محققین بر این باورند که این روش از اولویت بیشتری نسبت به تحلیل عاملی اکتشافی برخوردار است [۳۸]. در پژوهش حاضر، مدل‌های ۱ تا ۵ عاملی که در مطالعه مک‌گراس [۱۹] به دست آمدند، مورد بررسی قرار گرفتند. هم‌چنین برای اطمینان بیشتر نتایج، تحلیل عاملی تاییدی بر روی نمونه‌ای ۲۵۰ نفری مجزا از تحلیل عاملی اکتشافی انجام گرفت. مدل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی به دست آمده در مطالعه حاضر در شکل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ قرار دارند.

مدل به دست آمده پس از ۷ بار انجام تحلیل عاملی اکتشافی و حذف گویه‌های ۵، ۷، ۱۱، ۲۹، ۳۸، ۳۹ و ۴۴ به دست آمد. علت حذف این گویه‌ها، همبستگی منفی گویه‌ها با عامل‌ها، داشتن بار عاملی پایین و یا همبستگی با چند گویه بود. پس از استخراج مدل، نوبت نام‌گذاری عامل‌های استخراجی بود. برای نام‌گذاری عامل‌های استخراجی، علاوه بر توجه به محتوای گویه‌ها، به پیشینه پژوهشی و به خصوص مطالعه مک‌گراس [۱۹] توجه شد. یافته‌های جدول ۱، نشان می‌دهند که پرسشنامه ارزش‌های عملی از پنج عامل تشکیل شده است: (۱) خودکنترلی (با استفاده از گویه‌های ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۴ سنجیده می‌شود؛ بار عاملی سوالات بین ۰/۸۴ تا ۰/۴۷ می‌باشد و در مجموع ۱۹/۶۶۴ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند)؛ (۲) کاوشگری (با استفاده از گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۸، ۳۵ و ۳۶ سنجیده می‌شود؛ بار عاملی سوالات بین ۰/۸۲ تا ۰/۵۸ می‌باشد و در مجموع ۱۶/۳۴۶ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند)؛ (۳) مردمی بودن (با استفاده از گویه‌های ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۴۳ سنجیده می‌شود؛ بار عاملی سوالات بین ۰/۷۵ تا ۰/۴۸ می‌باشد و در مجموع ۱۵/۳۰۲ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند)؛ (۴) خوش-مشربی (با استفاده از گویه‌های ۹، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۳۳، ۳۴ و ۴۵ و ۴۶ سنجیده می‌شود؛ بار عاملی سوالات بین ۰/۷۵ تا ۰/۴۶ می‌باشد و در مجموع ۱۲/۵۶۸ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند) و (۵) الهام بخشی (با استفاده از گویه‌های ۲۱، ۲۲، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۷ و ۴۸ سنجیده می‌شود؛ بار عاملی سوالات بین ۰/۶۹ تا ۰/۴۵ می‌باشد و در مجموع ۱۲/۳۶۸ درصد از واریانس پرسشنامه را تبیین می‌کند).

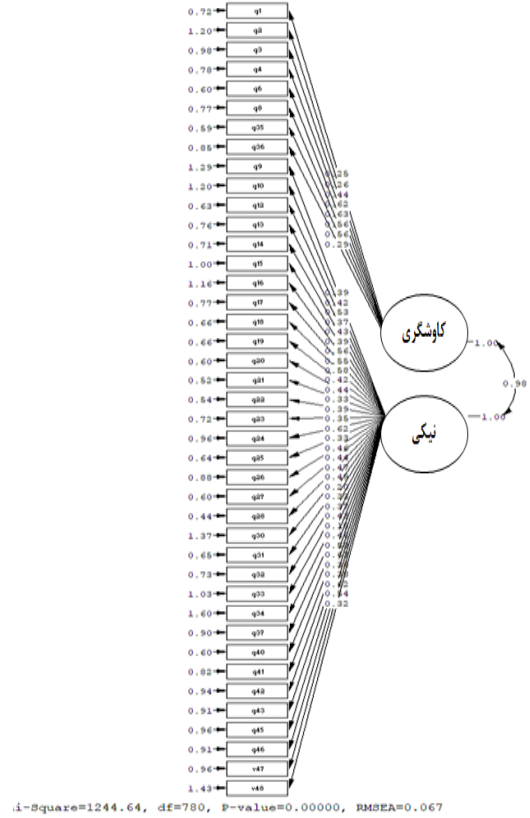
پس از انجام تحلیل عاملی اکتشافی، از تحلیل عاملی تاییدی برای بررسی دقیق‌تر روایی سازه این پرسشنامه استفاده شد. در این روش محقق در مورد تعداد و سوالات

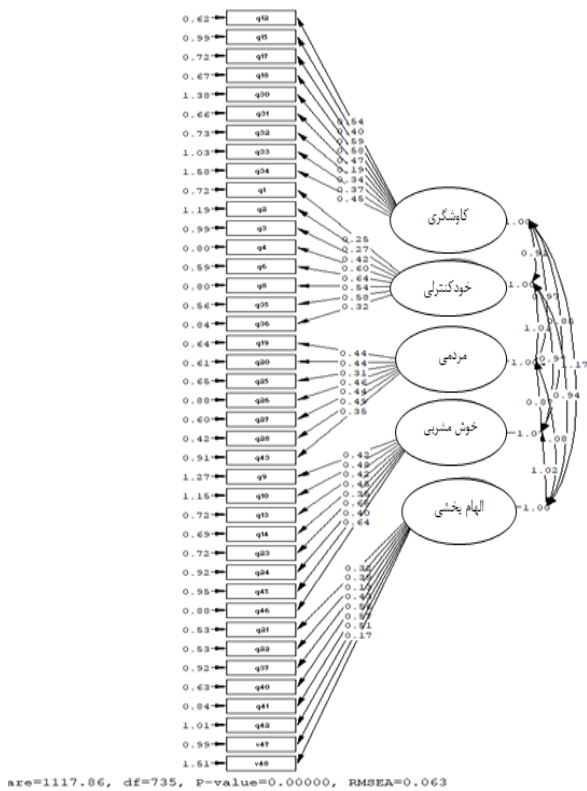
شکل ۱. مدل برازش شده یک عاملی

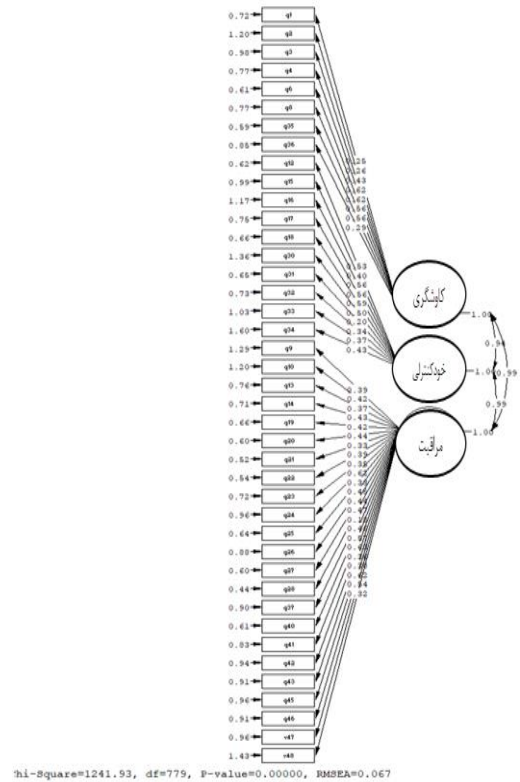
شکل ۴. مدل برازش شده چهار عاملی

شکل ۲. مدل برازش شده دو عاملی

شکل ۵. مدل برازش شده پنج عاملی

شکل ۳. مدل برازش شده سه عاملی

۳۲، ۳۳ و ۳۴)؛ مدل ۴ عاملی (شکل ۴)، از توانمندی کاوشگری (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۳۵ و ۳۶)، خودکنترلی (گویه‌های ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۴)، ارتباطات هیجانی (گویه‌های ۹، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸) و مردمی بودن (گویه‌های ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۴۳) و مدل ۵ عاملی (شکل ۵)، از پنج عامل کاوشگری (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۳۵ و ۳۶)، خودکنترلی (گویه‌های ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۴)، مردمی بودن (گویه‌های ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۴۳)، خوش‌مشربی (گویه‌های ۹، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۲۳، ۲۴، ۴۵ و ۴۶) و الهام بخش بودن (گویه‌های ۲۱، ۲۲، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۷ و ۴۸) تشکیل شده‌اند. مقدار ارزش تی برای همه مسیرها در هر ۵ مدل معنادار به دست آمد ($p < 1/196$ تی). شاخص‌های برازش مدل‌های به دست آمده ۱ تا ۵ عاملی در جدول ۲ قابل مشاهده است.

با توجه به این که مدل‌های استخراج شده ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی در مطالعه حاضر مبتنی بر مطالعه مک‌گراس [۱۹] بود؛ لذا نام‌گذاری عامل‌های استخراجی نیز مانند مطالعه وی بود. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل عاملی تاییدی، مدل یک عاملی (شکل ۱)، از عامل توانمندی خوب (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۷ و ۴۸)؛ مدل ۲ عاملی (شکل ۲)، از توانمندی نیکی (گویه‌های ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۷ و ۴۸) و توانمندی کاوشگری (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۳۵ و ۳۶)؛ مدل ۳ عاملی (شکل ۳)، از کاوشگری (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۳۵ و ۳۶)، مراقبت کردن (گویه‌های ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵ و ۴۶) و خودکنترلی (گویه‌های ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۰، ۳۱ و

جدول ۲. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تاییدی مدل‌های ۱ تا ۵ عاملی

مدل	کاسکوئر	دی‌اف	کاسکوئر/دی‌اف	آرام‌اس‌ای	پی‌ان‌اف‌ای	سی‌اف‌ای	جی‌اف‌ای
مدل ۱ عاملی	۱۲۴۳/۹۹	۷۸۰	۱/۵۹	۰/۰۶۷	۰/۱۶۹	۰/۹۲	۰/۹۱
مدل ۲ عاملی	۱۲۴۴/۶۴	۷۸۰	۱/۵۹	۰/۰۶۷	۰/۱۶۹	۰/۹۲	۰/۹۱
مدل ۳ عاملی	۱۲۴۱/۹۳	۷۷۹	۱/۵۹	۰/۰۶۷	۰/۱۶۹	۰/۹۲	۰/۹۱
مدل ۴ عاملی	۱۲۳۹/۴۵	۷۷۷	۱/۵۹	۰/۰۶۷	۰/۱۶۹	۰/۹۲	۰/۹۱
مدل ۵ عاملی	۱۱۱۷/۶۸	۷۳۵	۱/۵۲	۰/۰۶۳	۰/۱۷۰	۰/۹۳	۰/۹۴

تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی، میانگین، انحراف معیار، بیشینه، کمینه، کجی و کشیدگی عامل‌های استخراج شده مدل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی، در جدول ۳، ارائه شده است.

با توجه به نتایج جدول ۲، اندازه شاخص‌های برازش همه مدل‌ها در محدوده مناسب قرار دارند و همه مدل‌ها از برازش مناسبی برخوردار هستند. با توجه به نتایج به دست آمده از

جدول ۳. شاخص‌های آمار توصیفی پرسشنامه ارزش‌های عملی

مدل	متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
مدل ۱ عاملی	نیرومندی خوب	۱۶۲/۰۲	۱۹/۵۰	-۰/۱۲۲	-۰/۳۹۴
	توانمندی نیکی	۱۱۵/۷۰	۱۴/۸۳	-۰/۱۲۸	-۰/۵۷۹
مدل ۲ عاملی	کاوشگری	۳۰/۱۷	۴/۴۱	-۰/۲۴۳	-۰/۰۵۶
	کاوشگری	۳۰/۱۷	۴/۴۱	-۰/۲۴۳	-۰/۰۵۶
مدل ۳ عاملی	مراقبت کردن	۷۸/۰۲	۹/۶۸	-۰/۲۵۷	-۰/۲۶۰
	خودکنترلی	۳۸/۴۱	۵/۴۵	-۰/۲۶۶	-۰/۷۰۱
مدل ۴ عاملی	کاوشگری	۳۰/۱۷	۴/۴۱	-۰/۲۴۳	-۰/۰۵۶
	خودکنترلی	۳۸/۴۱	۵/۴۵	-۰/۲۶۶	-۰/۷۰۱
	ارتباطات هیجانی	۶۹/۲۲	۸/۸۰	-۰/۲۰۰	-۰/۱۴۸
مدل ۵ عاملی	مردمی بودن	۲۷/۷۷	۳/۷۰	-۰/۲۵۱	-۰/۴۵۹
	کاوشگری	۳۰/۱۷	۴/۴۱	-۰/۲۴۳	-۰/۰۵۶
	خودکنترلی	۳۸/۴۱	۵/۴۵	-۰/۲۶۶	-۰/۷۰۱
	مردمی بودن	۲۷/۷۷	۳/۷۰	-۰/۲۰۰	-۰/۴۵۹
	خوش‌مشربی	۳۰/۷۲	۴/۷۱	-۰/۳۵۳	-۰/۴۷۳
الهام بخش	۳۱/۰۵	۴/۲۳	-۰/۱۳۰	-۰/۴۸۱	

داده‌ها نرمال می‌باشند. در جدول ۴، همبستگی درونی عامل-های پرسشنامه در مدل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ عاملی ارائه شده

در جدول ۳، شاخص‌های آمار توصیفی ارائه شده است. با توجه به مقدار کجی و کشیدگی که بین +۲ و -۲ قرار دارند،

است.

جدول ۴. ماتریس همبستگی بین مولفه‌های درونی پرسشنامه ارزش‌های عملی

مدل	متغیر	خوب			
۱ عاملی	خوب	۱			
مدل	متغیر	نیکی	کاوشگری		
۲ عاملی	نیکی	۱			
مدل	کاوشگری	۰/۴۸**	۱		
مدل	متغیر	کاوشگری	مراقبت کردن	خودکنترلی	
۳ عاملی	مراقبت کردن	۰/۳۹**	۱		
مدل	خودکنترلی	۰/۴۴**	۰/۴۸**	۱	
مدل	متغیر	کاوشگری	خودکنترلی	ارتباطات هیجانی	مردمی بودن
۴ عاملی	کاوشگری	۱			
مدل	خودکنترلی	۰/۴۴**	۱		
مدل	ارتباطات هیجانی	۰/۳۲**	۰/۳۹**	۱	
مدل	مردمی بودن	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۰/۴۹**	۱
مدل	متغیر	کاوشگری	خودکنترلی	مردمی بودن	خوش مشربی
۵ عاملی	کاوشگری	۱			
مدل	خودکنترلی	۰/۴۴**	۱		
مدل	مردمی بودن	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۱	
مدل	خوش مشربی	۰/۳۳**	۰/۲۷**	۰/۴۹**	۱
مدل	الهام بخشی	۰/۲۶**	۰/۳۵**	۰/۴۸**	۰/۴۷**

** $P < 0/01$, * $P < 0/05$

برای بررسی روایی همگرایی پرسشنامه ارزش‌های عملی، از مقیاس فرم کوتاه سلامت‌روان کامل که یس [۳۱] استفاده شد (جدول ۵).

با توجه به نتایج جدول ۴، بین عامل‌های درونی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] در هر ۵ مدل بایکدیگر مثبت معنادار وجود دارد (۰/۰۱ < معنی‌داری).

جدول ۵. همبستگی عامل‌های درونی پرسشنامه ارزش‌های عملی با سلامت‌روان کامل

مدل	متغیرها	بهبودی هیجانی	بهبودی اجتماعی	بهبودی روانشناختی	سلامت‌روان کامل
۱ عاملی	توانمندی خوب	۰/۴۵**	۰/۴۲**	۰/۴۶**	۰/۴۸**
۲ عاملی	توانمندی نیکی	۰/۴۶**	۰/۴۰**	۰/۴۴**	۰/۴۶**
مدل	کاوشگری	۰/۴۷**	۰/۳۹**	۰/۴۷**	۰/۴۵**
۳ عاملی	کاوشگری	۰/۴۷**	۰/۳۹**	۰/۴۷**	۰/۴۵**
مدل	مراقبت کردن	۰/۴۸**	۰/۴۰**	۰/۴۲**	۰/۴۷**
مدل	خودکنترلی	۰/۴۵**	۰/۳۸**	۰/۴۶**	۰/۴۶**
۴ عاملی	کاوشگری	۰/۴۷**	۰/۳۹**	۰/۴۷**	۰/۴۵**
مدل	خودکنترلی	۰/۴۵**	۰/۳۸**	۰/۴۶**	۰/۴۶**
مدل	ارتباطات هیجانی	۰/۴۰**	۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۳۸**
مدل	مردمی بودن	۰/۳۷**	۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۳۶**
۵ عاملی	کاوشگری	۰/۴۷**	۰/۳۹**	۰/۴۷**	۰/۴۵**
مدل	خودکنترلی	۰/۴۵**	۰/۳۸**	۰/۴۶**	۰/۴۶**
مدل	مردمی بودن	۰/۳۷**	۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۳۶**
مدل	خوش مشربی	۰/۴۲**	۰/۴۴**	۰/۳۷**	۰/۴۰**
مدل	الهام بخشی	۰/۴۸**	۰/۴۵**	۰/۴۴**	۰/۴۹**

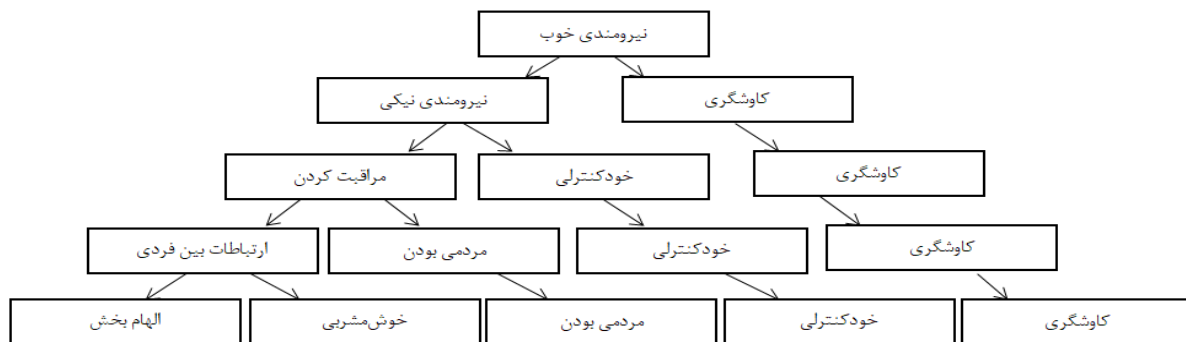
* $P < 0/05$ معنی‌داری، ** $P < 0/01$ معنی‌داری

برای بررسی پایایی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] از دو روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی استفاده شد. در مدل یک عاملی، ضریب آلفای کرونباخ و بازآزمایی توانمندی خوب به ترتیب (۰/۹۰؛ ۰/۸۸)؛ در مدل دو عاملی ضریب آلفای کرونباخ و بازآزمایی توانمندی نیکی

نتایج جدول ۵ نشان داد که بین عامل‌های پرسشنامه ارزش‌های عملی با عامل‌های پرسشنامه سلامت‌روان کامل، ارتباط مثبت معناداری وجود دارد. بیشترین همبستگی بین توانمندی الهام‌بخشی با سلامت‌روان کامل بود (۰/۴۹) = ضریب همبستگی؛ (۰/۰۱ < سطح معنی‌داری).

کا-اسکوئر از نظر آماری معنادار بود. نتایج این دو آزمون نشان دادند که داده‌های پژوهش برای تحلیل عاملی قابلیت مناسبی دارند. پس از تحلیل عاملی، سهم هر یک از مولفه‌ها یا ارزش‌های ویژه آن‌ها و قدرت تبیین پرسشنامه مشخص شد. تعداد ۵ عامل با ارزش بیشتر از یک، در مجموع ۷۶/۲۴۸ درصد از واریانس کل پرسشنامه را تبیین کردند که قدرت تبیین بسیار مناسبی برای این پرسشنامه است. برای تعیین همبستگی هر گویه با مولفه خویش، از چرخش واریماکس استفاده شد. چرخش واریماکس گویه‌ها و عامل‌ها را در مناسب‌ترین وضعیت قرار می‌دهد. در نهایت ۴۱ گویه پنج عامل کاوشگری، خود-کنترلی، مردمی بودن، الهام بخشی بودن و خوش‌مشربی را اندازه‌گیری کردند (گویه‌های ۵، ۷، ۱۱، ۲۹، ۳۸، ۳۹ و ۴۴ به علت نامناسب بودن حذف شدند). برای نام‌گذاری عامل‌های استخراج شده، علاوه بر توجه به محتوای گویه‌ها، به پیشینه پژوهشی نیز توجه شد.

پس از انجام تحلیل عاملی اکتشافی، از تحلیل عاملی تاییدی برای بررسی دقیق‌تر روایی سازه پرسشنامه استفاده شد. برای انجام تحلیل عاملی تاییدی، توجه خاصی به مطالعه مک‌گراس [۱۹] به علت گستردگی مطالعه شد. نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان دادند که پرسشنامه ارزش‌های عملی از ۵ مدل ۱ تا ۵ عاملی تشکیل شده است. عامل‌های به دست آمده در هر کدام از مدل‌های پنج‌گانه، به صورت سلسله مراتبی در شکل ۶ قابل مشاهده است.

شکل ۶. مدل سلسله مراتبی فضایل در مطالعه حاضر

که به خصوص مراقبت کردن مورد توجه نظریه پردازان اخلاق مانند گلیگان [۳۹] است. اخلاق به معنای مراقبت و عدالت در روانشناسی، تسلط دیدگاه کلبِرگ [۴۰] و گلیگان [۳۹] را نشان می‌دهد. در رویکرد کلبِرگ [۴۰] اخلاق صرفاً نتیجه انتزاع استدلال‌های اخلاقی افراد در موقعیت‌های تعارض‌آمیز است و تاکید بر روی تحول استدلال است، نه رفتارهای خاص مرتبط با آن. با این حال، مطالعات بین فرهنگی نشان داده است که ملاحظاتی اخلاقی فراتر از نگرانی‌های شخصی در

(۰/۸۷؛ ۰/۸۸) و توانمندی کاوشگری (۰/۸۵؛ ۰/۸۸)؛ در مدل سه عاملی عاملی ضریب آلفای کرنباخ و بازآزمایی کاوشگری (۰/۸۲؛ ۰/۸۰)، مراقبت کردن (۰/۷۳؛ ۰/۷۵) و خودکنترلی (۰/۷۹؛ ۰/۸۱)؛ در مدل ۴ عاملی ضریب آلفای کرنباخ و بازآزمایی کاوشگری (۰/۸۵؛ ۰/۸۸)، خودکنترلی (۰/۷۹؛ ۰/۸۱)، ارتباطات هیجانی (۰/۷۵؛ ۰/۷۷) و مردمی بودن (۰/۷۰؛ ۰/۷۲) و در مدل ۵ عاملی ضریب آلفای کرنباخ و بازآزمایی کاوشگری (۰/۸۵؛ ۰/۸۸)، خودکنترلی (۰/۷۹؛ ۰/۸۱)، مردمی بودن (۰/۷۰؛ ۰/۷۲)، خوش‌مشربی (۰/۸۰؛ ۰/۸۲) و الهام بخش بودن (۰/۷۶؛ ۰/۷۵) به دست آمدند.

بحث و نتیجه گیری

یکی از اهداف اصلی روانشناسی مثبت‌نگر مطالعه و تحقیق در مورد صفات شخصیتی مثبت می‌باشد که درک این صفات، به شدت متأثر از طبقه‌بندی فضیلت‌ها و توانمندی‌های منشی است [۱۰]. برای اندازه‌گیری فضیلت‌ها و توانمندی‌های منشی، پترسون و سلیگمن [۱۰] پرسشنامه ارزش‌های عملی را تدوین کردند. در مطالعه حاضر فرم ۴۸ سوالی این پرسشنامه از نظر ویژگی‌های روانسنجی مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور ابتدا روایی سازه این ابزار با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کفایت نمونه‌گیری کایزر-مایر-اوکلین برابر ۰/۷۴۹ به دست آمد و نتیجه آزمون کرویت بارتلت-تقریب

این الگوی ۵ مرحله‌ای سلسله مراتبی، بیش از هر چیز نشان‌دهنده رفتار فضیلت‌گرای آدمی است. در این مدل، در یک سمت، توانمندی‌های مرتبط با کاوشگری قرار دارند. این توانمندی‌ها بیانگر توانمندی‌های شناختی هستند و به عنوان فضایل مرتبط با مصلحت‌فکری^۱ شخص در جهان شناخته می‌شوند. در سمت دیگر، مولفه توانمندی نیکی قرار دارد که بیانگر فضایل اخلاقی یا خیریت اخلاقی^۲ هستند؛ چنان‌چه در گام سوم دو مولفه خودکنترلی و مراقبت کردن ظهور می‌کنند

^۲ moral goodness

^۱ intellectual interest

مطالعه حاضر که توانمندی‌های منشی به دو عامل نیرومندی نیکی و کاوشگری تقسیم شد، قابل مقایسه با سایر دیدگاه‌ها با دو جهت‌گیری متضاد درونی و بیرونی است. برای نمونه پارک و پترسون [۱۱] توانمندی‌های منشی مانند شور و اشتیاق، قدردانی، امید و عشق را به عنوان توانمندی‌های قلبی^۱ و نیرومندی‌های منشی مثل خلاقیت و عشق به یادگیری را توانمندی‌های ذهنی^۲ نام‌گذاری کردند. این توانمندی‌های قلبی و ذهنی تا حدود زیادی مشابه نیرومندی نیکی و کاوشگری هستند. در ادبیات دلبستگی^۳ از مدل دو بعدی اجتنابی^۴ و اضطرابی^۵ به عنوان تابعی از درک آسیب‌شناسی بین فردی سخن به میان آمده است. این دو بعد اشاره به ارتباط فرد با جهان بیرون و ارتباط با خود دارد که به طور ذاتی ارتباط نزدیکی با دو مولفه نیرومندی نیکی و کاوشگری در مطالعه حاضر دارند. در دیدگاه شوارتز^۶ [۴۴] ده ارزش شخصی^۸ که مولفه‌های سازنده خوب زیستن هستند در دو بعد متضاد ارزش‌های شخصی متمرکز بر اجتماع (شامل ارزش‌های شخصی سنت، انطباق و امنیت، دستاورد و قدرت) و متمرکز بر شخص (شامل ارزش‌های شخصی کلی‌نگری و نیک‌خواهی، خود-هدایت‌گری، تحرک و لذت) دسته‌بندی می‌شوند [۴۵]. این دو جهت‌گیری ارزشی عمده قابل قیاس با دو مولفه نیرومندی نیکی و نیرومندی کاوشگری است. در دیدگاه انگیزشی دسی و رایان^۹ [۴۶] نیز دو جهت‌گیری انگیزشی درونی و بیرونی تا حدود زیادی مشابه دو مولفه نیرومندی نیکی و کاوشگری است و در نهایت می‌توان نیرومندی نیکی و کاوشگری را با دو جهت‌گیری عمده خلاقیت (خلاقیت درونی به معنای انسجام عناصر درونی شخصیت و خلاقیت بیرونی به مفهوم اثرگذاری سودمند بر محیط) در دیدگاه پیرخانفی [۶] مشابه دانست.

در مدل سه‌عاملی، همه توانمندی‌های منشی بر روی سه مولفه کاوشگری، مراقبت‌کردن و خودکنترلی بار گرفتند. نیرومندی نیکی در این مدل، به دو خرده‌مولفه مراقبت‌کردن و خودکنترلی تقسیم شد. عامل مراقبت‌کردن با توانمندی‌های منشی که بیانگر مباحث هیجانی و بین‌فردی بودند، ارتباط داشتند (مانند: انصاف، بخشش، قدردانی، امید، شوخ‌طبعی، مهربانی، رهبری، عشق، معنویت و کارگروهی). خودکنترلی با توانمندی‌های منشی که نشان‌دهنده توانایی

مورد آسیب و عدالت و مسائلی مانند مراقبت می‌باشد [۴۱]. به عبارتی، مفاهیم اخلاقی زمانی قابل درک هستند که در بطن آن شخص معنا یابد [۴۲]؛ زیرا ملاحظات اخلاقی به همه زندگی و همه افراد مربوط است، نه فقط محدوده کوچکی از انتخابات و اقدامات قضاوتی [۴۳]. از این رو اخلاق، مفهومی گسترده‌تر و بیش از هر چیز مطابق با یافته مطالعه حاضر، به معنای خوب زیستن است که می‌توان آن را با چهار مولفه خودکنترلی، مردمی بودن، خوش‌مشربی و الهام بخشی تعریف و مفهوم سازی کرد. این چهار عاملی اخلاقی قابل قیاس با دیدگاه هایت و کسبر [۳۹] از اخلاق است. در دیدگاه هایت و کسبر [۳۹] اخلاق از پنج مولفه مراقبت/آسیب^۱، عدالت/فریبکاری^۲، وفاداری/خیانت^۳، اقتدار/احترام^۴ و خلوص/حرمت^۵ تشکیل شده است. خودکنترلی با مراقبت/آسیب، خوش‌مشربی با اقتدار/احترام، مردمی بودن با وفاداری/خیانت و الهام بخشی با خلوص/حرمت تا حدود زیادی مفاهیم مشترک دارند.

با توجه به نتایج مطالعه حاضر، همه توانمندی‌های منشی، بر روی عامل کلی نیرومندی خوب بار گرفتند. این عامل، به درستی منعکس‌کننده دیدگاه ارسطو از مفهوم خوب زیستن است و بیانگر داشتن مجموعه‌ای از صفات مثبت، برای تعاون و همکاری با مردم است. مک‌گراس [۱۹]، نیرومندی خوب را مشابه با عامل‌های کلی شخصیت مانند برون‌گرایی^۶، ثبات هیجانی^۷، با وجدان بودن^۸، منسجم بودن^۹ و گوشودگی^{۱۰} در دیدگاه‌های شخصیت می‌داند.

در مدل دو‌عاملی، مولفه کلی توانمندی خوب به دو عامل نیکی و کاوشگری تقسیم شد. مولفه نیکی با توانمندی‌های منشی مانند انصاف، بخشندگی، قدردانی، امانت‌داری، امید، مهربانی، رهبری، عشق، تواضع و فروتنی، پایداری، ژرف‌نگری، دور‌اندیشی، خودتنظیمی، معنویت و کارگروهی مرتبط است. مولفه نیکی، بیش از هر چیز بیانگر سبک تعاملی فرد با خویش و دیگران است و عامل کاوشگری که با توانمندی‌های منشی مانند ستایش‌زیبایی و کمالات، شجاعت، خلاقیت، شوخ‌طبعی، قضاوت، عشق به یادگیری، هوش اجتماعی و شور و اشتیاق ارتباط دارد، نشان‌دهنده جهت‌گیری تلاش‌های فکری فرد است و می‌توان آن را با مباحث جهت‌گیری تحصیلی خاص افراد در ارتباط دانست. این یافته

¹ openness 1
¹ heart strengths 2
¹ head strengths 3
¹ attachment theory 4
¹ avoidance modeling 5
¹ anxiety modeling 6
¹ Schwartz, S. H. 7
¹ personal values 8
¹ Deci, E. L., & Ryan, R. M. 9

¹ Haidt, J., & Kesebir, S.
² care/ harm
³ fairness/cheating
⁴ loyalty/betrayal
⁵ authority/respect
⁶ sanctity/degradation
⁷ extraversion
⁸ emotional stability
⁹ conscience
¹ consistency

مجزایی را نیز سنجش می‌کنند. هم‌چنین نتایج همبستگی میان مولفه‌های به دست آمده از پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] با مقیاس سلامت روان کامل که یس [۳۱] بیانگر ارتباط مثبت معنادار همه مولفه‌های پرسشنامه ارزش‌های عملی با بهزیستی هیجانی، روان‌شناختی، اجتماعی و سلامت‌روان کامل بود که بیانگر روایی هم‌گرایی پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] با مقیاس سلامت روان کامل که یس [۳۱] بود.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به محدود بودن جامعه آماری به دانشجو معلمان شهر تهران (گروه غیربالینی) و عدم بررسی روایی واگرا را نام برد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آینده این مطالعه در سایر شهرها و گروه‌های بالینی انجام شود. هم‌چنین پیشنهاد می‌شود که با توجه به یافته‌های مطالعه حاضر، ابزاری تحت عنوان پرسشنامه فضایل اخلاقی جهت بررسی فضیلت‌های اخلاقی ساخته شود. با توجه به نتایج مطالعه حاضر می‌توان نتیجه گرفت که پرسشنامه ارزش‌های عملی پترسون و سلیگمن [۱۰] از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی در جامعه‌های غیربالینی برخوردار است. از این رو روان‌شناسان و درمان‌گران می‌توانند از این پرسشنامه در جامعه غیربالینی استفاده کنند و برای استفاده در جامعه بالینی لازم است که ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- 1- Park N, Peterson C. Achieving and sustaining a good life. *Perspectives on Psychological Science*. 2009 Jul;4(4):422-8.
- 2- Keyes CL, Fredrickson BL, Park N. Positive psychology and the quality of life. *Handbook of social indicators and quality of life research*. 2012:99-112.
- 3- Park N, Peterson C, Seligman ME. Character strengths in fifty-four nations and the fifty US states. *The journal of positive psychology*. 2006 Jul 1; 1(3):118-29.
- 4- De Vries JW. Comparing sustainability to a good life and well-being: overlap, differentiations and indefinite overlap. *Journal of Sustainable Development*. 2018; 11 (4):68-77.
- 5- Fowers BJ. Aristotle on eudaimonia: On the virtue of returning to the source. In *Handbook of eudaimonic well-being* 2016 (pp. 67-83). Springer, Cham.

۶- پیرخانفی، علیرضا. رساله‌ای در باب خلاقیت درمانی، رویکردی تحولی به سلامت روان. تهران: انتشارات کتاب مهربان. ۱۳۹۶.

شخص برای عملکرد موثر در جهان بودند، مرتبط بود (مانند؛ امانت، فروتنی، پایداری، ژرف‌نگری، دوراندیشی و خودتنظیمی). در مدل دو عاملی، تمایز بین تعامل فرد با خویش و دیگران و نوع جهت‌گیری فکری فرد است؛ در حالی که در مدل سه عاملی (عامل خودکنترلی) بر تعامل موثر و کارآمد فرد با دنیای پیرامون تاکید می‌شود. سه عامل مراقبت کردن، خودکنترلی و کاوشگری قابل قیاس با سه مولفه دیدگاه سلامت‌روان کامل که یس [۳۱] است. عامل مراقبت کردن همانند بهزیستی هیجانی بر مباحث هیجانی و رضایت ذهنی تمرکز دارد؛ خودکنترلی مانند بهزیستی اجتماعی بر تمرکز بر تعامل فرد با دنیای اطراف و کاوشگری همانند بهزیستی روان‌شناختی بر مصلحت ذهنی و روانی فرد متمرکز است.

در مدل چهار عاملی، چهار عامل کاوشگری، خودکنترلی، ارتباطات هیجانی و مردمی بودن استخراج شدند. در این مدل مولفه ارتباطات هیجانی شامل توانمندی‌های شجاعت، شوخ طبعی، هوش اجتماعی، کارگرویی، قدردانی، امید، عشق، معنویت و شور و شوق و مولفه مردمی بودن شامل توانمندی‌های انصاف، بخشش، مهربانی و رهبری بودند. این دو عامل اخیر، از تقسیم عامل مراقبت کردن در مدل سه عاملی ایجاد شده است. عامل‌های کاوشگری و خودکنترلی مشابه مدل سه عاملی بودند.

در مدل پنج عاملی، عامل‌های کاوشگری، خودکنترلی، مردمی بودن، خوش‌مشربی و الهام بخشی (اشاره به ارتباط هیجانی با جهان) استخراج شدند. دو عامل خوش‌مشربی و الهام بخشی از تقسیم عامل ارتباطات هیجانی در مدل چهارم ایجاد شده‌اند. عامل‌های کاوشگری، خودکنترلی و مردمی بودن مشابه مدل‌های قبلی می‌باشند. خوش‌مشربی که اشاره به برقراری ارتباط هیجانی و عاطفی با دیگران دارد شامل توانمندی‌های شجاعت، شوخ طبعی، هوش اجتماعی و کارگرویی است و الهام بخش بودن که اشاره به برقراری ارتباط هیجانی و عاطفی با جهان هستی دارد شامل توانمندی‌های قدردانی، امید، عشق، معنویت و شور و شوق است. به طور کلی، یافته‌های مطالعه حاضر با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همسو بود [۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱].

نتایج آزمون همبستگی بین مولفه‌های به دست آمده از تحلیل عاملی تاییدی بیانگر همبستگی متوسط میان مولفه‌ها است. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت مولفه‌های به دست آمده در هر مدل زیر مجموعه یک عامل کلی بوده و در عین حال از یکدیگر نیز مستقل می‌باشند. به بیان دیگر میزان همبستگی متوسط مولفه‌ها در هر یک از مدل‌های پنج‌گانه دارای همپوشانی با سایر مولفه‌ها در هر مدل بوده و سازه‌های

- 20- Duan W, Ho SM, Bai Y, Tang X. Psychometric evaluation of the Chinese virtues questionnaire. *Research on Social Work Practice*. 2013 May ;23 (3):336-45.
- 21- Littman-Ovadia H, Lavy S. Character strengths in Israel: Hebrew adaptation of the VIA Inventory of Strengths. *European Journal of Psychological Assessment*. 2012; 28 (1):41.
- 22- Shryack J, Steger MF, Krueger RF, Kallie CS. The structure of virtue: An empirical investigation of the dimensionality of the virtues in action inventory of strengths. *Personality and Individual Differences*. 2010 Apr 1; 48(6):714-9.
- 23- Singh K, Choubisa R. Empirical validation of values in action-inventory of strengths (VIA-IS) in Indian context. *Psychological Studies*. 2010 Jun 1; 55(2):151-8.
- 24- Singh K, Choubisa R. Psychometric properties of Hindi translated version of Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS). *Journal of Indian Health Psychology*. 2009; 4(1):65-76.
- 25- Ruch W, Proyer RT, Harzer C, Park N, Peterson C, Seligman ME. Values in action inventory of strengths (VIA-IS): adaptation and validation of the German version and the development of a peer-rating form. *Journal of individual differences*. 2010; 31(3):138.
- 26- Brdar I, Kashdan TB. Character strengths and well-being in Croatia: An empirical investigation of structure and correlates. *Journal of research in personality*. 2010 Feb 1; 44(1):151-4.
- 27- Macdonald C, Bore M, Munro D. Values in action scale and the Big 5: An empirical indication of structure. *Journal of Research in Personality*. 2008 Aug 1; 42(4):787-99.
- 28- Peterson C, Park N, Pole N, D'Andrea W, Seligman ME. Strengths of character and posttraumatic growth. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of the International Society for Traumatic Stress Studies*. 2008 Apr; 21(2):214-7.
- 29- Brown T. *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: The Guilford express; 2006.
- 30- Hair JF, Black WC, Babin BJ, Anderson RE, Tatham R. *Multivariate data analysis*. Upper saddle River, 2006.
- 31- Keyes CL. The nature and importance of positive mental health in America's adolescents. *Handbook of positive psychology in schools*. 2009 Feb 20; 1:9-23.
- 7- Ryff, C.D. Eudaimonic well-being, inequality, and health: Recent findings and future directions. *Int Rev Econ*, 2016; (64): 159–178.
- 8- Seligman ME. *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being [Measurement instrument]* New York; 2011.
- 9- Huppert FA, So TT. *Flourishing across Europe: Application of a new conceptual framework for defining well-being. Social indicators research*. 2013 Feb; 110 (3):837-61.
- 10- Peterson C, Seligman ME. *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Oxford University Press; 2004.
- 11- Najderska M, Ciecuch J. The structure of character strengths: variable-and person-centered approaches. *Frontiers in psychology*. 2018 Feb 20; 9:153.
- 12- Noronha AP, Zanon C. Strengths of Character of Personal Growth: Structure and Relations with the Big Five in the Brazilian Context. *Paidéia (Ribeirão Preto)*. 2018; 28.
- 13- McGrath RE, Walker DI. Factor structure of character strengths in youth: Consistency across ages and measures. *Journal of Moral Education*. 2016 Oct 1; 45(4):400-18.
- 14- Noronha AP, Dellazzana-Zanon LL, Zanon C. Internal structure of the characters strengths scale in Brazil. *Psico-USF*. 2015 Aug; 20(2):229-35.
- 15- Azañedo CM, Fernández-Abascal EG, Barraca J. Character strengths in Spain: Validation of the Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS) in a Spanish sample. *Clínica y Salud*. 2014 Jul 1;25 (2):123-30.
- 16- Ruch W, Martínez-Martí ML, Proyer RT, Harzer C. The Character Strengths Rating Form (CSRF): Development and initial assessment of a 24-item rating scale to assess character strengths. *Personality and Individual Differences*. 2014 Oct 1; 68:53-8.
- 17- McGrath RE. Scale- and item-level factor analysis of the VIA Inventory of Strengths. *Assessment*, 2012; XX(X): 1–11.
- 18- McGrath RE. Scale-and item-level factor analyses of the VIA inventory of strengths. *Assessment*. 2014 Feb; 21(1):4-14.
- 19- McGrath RE. Integrating psychological and cultural perspectives on virtue: The hierarchical structure of character strengths. *The Journal of Positive Psychology*. 2015 Sep 3; 10(5):407-24.

- 43- Richardson FC. On psychology and virtue ethics. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. 2012 Feb; 32(1):24.
- 44- Schwartz SH. An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online readings in Psychology and Culture*. 2012 Dec; 2(1):2307-0919.
- ۴۵- یوسفی نورالله، پیرخائفی علیرضا، برجعلی احمد. بررسی ویژگی‌های روانسنجی (رواسازی و اعتباریابی) پرسشنامه ارزش‌های تصویری. *روانشناسی بالینی و شخصیت*. ۱۳۹۸؛ ۱۷(۲):۱۳۹-۵۳.
- 46- Deci EL, Ryan RM. Facilitating optimal motivation and psychological well-being across life's domains. *Canadian psychology/Psychologie canadienne*. 2008 Feb; 49(1):14.
- 32- Franken K, Lamers SM, Ten Klooster PM, Bohlmeijer ET, Westerhof GJ. Validation of the Mental Health Continuum- Short Form and the dual continua model of well-being and psychopathology in an adult mental health setting. *Journal of clinical psychology*. 2018 Dec; 74(12):2187-202.
- 33- Zemojtel-Piotrowska M, Piotrowskim JP, Osin EN, Ciecuch J, Adams BG, Ardi R...Maltby J. The mental health continuum-short form: the structure and application for cross-cultural studies-A 38 nation study. *Journal of Clinical Psychology*. 2018; 74 (6):1034-1052.
- 34- Guo C, Tomson G, Guo J, Li X, Keller C, Söderqvist F. Psychometric evaluation of the Mental Health Continuum-Short Form (MHC-SF) in Chinese adolescents—a methodological study. *Health and quality of life outcomes*. 2015 Dec; 13(1):1-9.
- 35- Joshanloo M, Lamers SM. Reinvestigation of the factor structure of the MHC-SF in the Netherlands: Contributions of exploratory structural equation modeling. *Personality and Individual Differences*. 2016 Jul 1; 97:8-12.
- ۳۶- غلامی فشارکی محمد. مدل معادلات ساختاری و کاربرد آن در مطالعات روانشناسی: یک مطالعه مروری. *روانشناسی بالینی و شخصیت*. ۱۳۹۷؛ ۱۶(۱):۶۵-۲۵۳.
- ۳۷- بهرامیان سیده فاطمه، مروتی ذکراه، یوسفی افراشته مجید، امیری محسن. بررسی ویژگی‌های روانسنجی و ساختار عامل تأییدی پرسشنامه خودکارآمدی مقابله‌ای. *روانشناسی بالینی و شخصیت*. ۱۳۹۶؛ ۱۵(۲):۲۶-۲۱۵.
- 38- Jöreskog KG, Olsson UH, Wallentin FY. *Multivariate analysis with LISREL*. Basel, Switzerland: Springer; 2016 Oct 17.
- 39- Haidt J, Kesebir S. Morality. In S. Fiske, D. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.). *Handbook of Social Psychology*, 5th Edition. 2010 (pp. 797-832). Hobeken, NJ: Willy.
- 40- Graham J, Nosek BA, Haidt J, Iyer R, Koleva S, Ditto PH. Morality foundation differences among Atheists, Agnostics, and Theists. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2011; 101(2):366-85.
- 41- Haidt J, Hersh MA. Sexual morality: The cultures and emotions of conservatives and liberals 1. *Journal of Applied Social Psychology*. 2001 Jan; 31(1):191-221.
- 42- Narvaez D, Lapsley DK. Moral identity, moral functioning, and the development of moral character. *Psychology of learning and motivation*. 2009 Jan 1; 50:237-74.

پیوست: پرسشنامه ارزش‌های عملی

سؤالات توانمندی‌های منش	شماره جدید	کاملاً شبیه من	شبیه من	نظری ندارم	برعکس من	کاملاً بر عکس من
۱. من همیشه درباره دنیای اطراف کنجکاو هستم.	۱					
۲. من به راحتی حوصله‌ام سر می‌رود.	۲					
۳. هنگامی که چیز جدیدی یاد می‌گیرم، احساس شادی و هیجان می‌کنم.	۳					
۴. هیچ‌گاه مسیر خود را برای بازدید از موزه تغییر نمی‌دهم.	۴					
۵. من معمولاً خیلی زود قضاوت می‌کنم.	۵					
۶. بیشتر دوستانم خیال‌پردازتر از من می‌باشند.	۶					
۷. مهم نیست که جایگاه اجتماعی چیست. من در هر صورت می‌توانم خودم را با شرایط وفق دهم.	۷					
۸. من در درک آنچه که اطرافیانم احساس می‌کنند، چندان قوی نیستم.	۸					
۹. افراد اغلب برای دریافت مشورت و راهنمایی نزد من می‌آیند.	۹					
۱۰. من به کرات و هرگاه که لازم بوده، به طور جدی در برابر مخالفت‌های شدید مقاومت کرده‌ام.	۱۰					
۱۱. درد و ناکامی مرا اغلب نیرومندتر می‌سازد.	۱۱					
۱۲. همواره کاری را که آغاز کرده‌ام، به پایان می‌رسانم.	۱۲					
۱۳. هنگامی که کار می‌کنم، از مسیر منحرف می‌شوم.	۱۳					
۱۴. همیشه سر قول‌هایم می‌ایستم.	۱۴					
۱۵. دوستانم هرگز به من نمی‌گویند که انسان واقع‌گرای هستم.	۱۵					
۱۶. در طول یک ماه اخیر، به یک نفر به صورت داوطلبانه کمک کرده‌ام.	۱۶					
۱۷. همان میزان که در مورد خوشبختی خودم حساس هستم، خوشبختی دیگران نیز برام مهم است.	۱۷					
۱۸. اشخاص در زندگی من هستند که به رفاه و احساسات من به اندازه رفاه و احساسات خودشان اهمیت می‌دهند.	۱۸					
۱۹. من با پذیرش عشق و محبت از جانب دیگران مشکل دارم.	۱۹					
۲۰. بهترین عملکرد من زمانی است که به عنوان عضوی از یک گروه فعالیت می‌کنم.	۲۰					
۲۱. در فدا کردن منافع و علائق شخصی‌ام به نفع علائق و منافع گروهی که در آن عضو هستم، تردید می‌کنم.	۲۱					
۲۲. من با همه به طور یکسان و عادلانه رفتار می‌کنم، فارغ از این که آنها چه کسانی هستند.	۲۲					
۲۳. اگر کسی را دوست نداشته باشم، برایم دشوار است که با او عادلانه برخورد کنم.	۲۳					
۲۴. می‌توانم افراد را به درستی برای انجام کارها سازماندهی کنم، بدون اینکه شکایتی کنند.	۲۴					
۲۵. من در برنامه‌ریزی گروهی چندان قوی نیستم.	۲۵					
۲۶. به ندرت می‌توانم به رژیم غذایی‌ای که گرفته‌ام، پایبند باشم.	۲۶					
۲۷. از انجام فعالیت‌هایی که ممکن است از نظر فیزیکی خطرناک باشند، پرهیز می‌کنم.	۲۷					
۲۸. گاهی انتخاب‌های اشتباهی در روابط و دوستی‌های خویش دارم.	۲۸					
۲۹. هنگامی که دیگران از من تعریف می‌کنند، موضوع صحبت را عوض می‌کنم.	۲۹					
۳۰. من اغلب در مورد دستاوردها و موفقیت‌هایم لاف و گزافه‌گویی می‌کنم.	۳۰					
۳۱. در یک ماه اخیر، با مشاهده عملکرد عالی یا مهارت چشمگیر در موسیقی، هنر، تئاتر، فیلم، ورزش و یا ریاضیات هیجان زده شده‌ام.	۳۱					
۳۲. من در یک سال گذشته هیچ چیز زیبایی را خلق نکرده‌ام.	۳۲					
۳۳. من همیشه، حتی به خاطر چیزهای کوچک تشکر می‌کنم.	۳۳					
۳۴. به ندرت برنامه خوب و حساب شده‌ای برای آنچه می‌خواهم انجام دهم، دارم.	۳۴					
۳۵. در زندگی اهداف مشخص و قدرتمندی دارم.	۳۵					
۳۶. من هدف مشخصی در زندگی ندارم.	۳۶					
۳۷. از نظر من گذشته، گذشته است.	۳۷					
۳۸. همیشه تا آنجا که می‌توانم کار و شوخی را با هم ترکیب می‌کنم.	۳۸					

					۳۹	۴۶. به ندرت حرف های خنده‌دار می‌زنم.
					۴۰	۴۷. با دل و جان تمام کارهایم را انجام می‌دهم.
					۴۱	۴۸. زیاد آه و ناله می‌کنم و غصه می‌خورم.
<p>شیوه نمره‌گذاری: این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً شبیه من است (۵) تا کاملاً برعکس من است (۱) نمره‌گذاری می‌شود. کاوشگری (از مجموع گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۳۱، ۳۲)؛ خودکنترلی (از مجموع گویه‌های ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹ و ۳۰)؛ نیرومندی مردمی (از مجموع گویه‌های ۱۶، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵ و ۳۷)؛ خوش‌مشربی (از مجموع گویه‌های ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۲۰، ۲۱، ۳۸ و ۳۹)؛ الهام بخشی (از مجموع گویه‌های ۱۸، ۱۹، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۴۰ و ۴۱)؛ ارتباطات بین فردی (از مجموع گویه‌های مرتبط با عامل‌های خوش‌مشربی و الهام بخشی)؛ مراقبت کردن (از مجموع گویه‌های مرتبط با عامل‌های مردمی، خوش‌مشربی و الهام بخشی)؛ نیرومندی نیکی (از مجموع گویه‌های مرتبط با عامل‌های خودکنترلی، مردمی، خوش‌مشربی و الهام بخشی)؛ عامل نیرومندی خوب (از مجموع ۴۱ گویه). نکته: گویه‌های مربوط به عامل‌های استخراج شده بر اساس شماره جدید گویه‌ها است.</p>						